

Kristoffer Høy Sidenius' translokationstale

Taler

Kristoffer Høy Sidenius
Rektor på Gribskov
Gymnasium

Dato

24. juni 2016

Sted

Gribskov Gymnasium

Kære studenter,

I dag er det jeres dag! Stort tillykke! I er nu kommet helskindet igennem gymnasiet. For nogle af jer har det været let som en leg; for andre har det ikke været helt så lige til. Ingen af jer havde klaret det uden jeres mange dygtige lærere og jeres stolte forældre, så de skal alle sammen også ønskes et stort tillykke med jer!

Fælles for jer alle er, at I nu kan begive jer ud i verden, lidt mere voksne, en del klogere og meget mere alment dannende, end da I startede som elever for tre år siden. Men I har ikke bare været elever på Gribskov Gymnasium. I har været Gribskov Gymnasium. Uden jer var Gribskov Gymnasium ikke, hvad det er i dag. Jeg har ofte sagt til jer, at det her er jeres skole. Det har I taget imod. I har sat jeres præg på skolen til hverdag og fest med flid, farver – og fravær.

I har været med til at udvikle og udføre skolens nye vision. Uden jer havde vi ikke fået graffiti-værket, elevernes væg i vores indgangsparti; vi havde ikke oplevet de skønne skovture, de storslåede skolekomedier, den forrygende musik til Gribstock, de kunstneriske film til det Gyldne Bånd, de imponerende naturvidenskabelige forsøg til naturvidenskabsfestivalen, de ekvilibristiske sprogkundskaber på sprogdagen, de 2 dages boykot af undervisningen i forbindelse med gymnasiereformen og så naturligvis al den daglige undervisning. I har hver eneste dag været indbegrebet af Gribskov Gymnasium og I vil blive savnet, så forhåbentlig kommer I tilbage til gamle elevs fest, SFN (sidste fredag i november) og hilser på os og jeres gamle klassekammerater.

Gymnasielever som jer har i dette forår i den grad været i vælten i pressen. I blev taget som gidsler i debatten om gymnasiereformen, hvor præmissen var, at

fagligheden i gymnasiet var for lav, og at der derfor skulle strammes op med karakterkrav og højere faglighed. Men det er en falsk præmis. Jeg har i år overværet 75 timer og 45 minutters undervisning, hos 33 lærere, i 13 fag, så jeg tør godt lægge hovedet på blokken og sige, at fagligheden i gymnasiet ikke fejler noget. Fagligheden, som I besidder, er meget høj. Jeres flotte eksamensresultat bekræfter dette, og Gribskov Gymnasiums såkaldte løfteevne er blandt de højeste i landet. Og det er helt sikkert, at jeres faglighed bestemt ikke står tilbage for fagligheden hos tidligere generationer af gymnasieelever.

Vi har også måttet høre om gymnasieelevers deling af billeder og film med sexuel indhold. Det har jeg været forskånet for at skulle håndtere her hos os. Så måske er I fornuftige nok til ikke at gøre det (men det kan jeg godt komme i tvivl om efter at have læst jeres Blå Bog). Pas nu på fremover, når I gebærder jer på de sociale medier – er det først online, så bliver det ikke glemt.

Gymnasieelevers overforbrug af tobak, alkohol, hash og hårde stoffer var også en tur i mediemøllen. Men heldigvis er det ikke som vanvittige tågehorn, at jeg har oplevet jer. Nuvel, I kan da godt feste og give den lidt gas (det vidner jeres Blå Bog også om) – og det er jer velundt. Lidt spas skal I have lov at have. Men lad hash og de hårde stoffer være. De fører ikke noget godt med sig.

I er kort sagt en generation af gymnasieelever, som der er stor opmærksomhed på. Det gælder også, når I nu skal videre fra gymnasiet. Fra politisk hold er ønsket, at I skal skynde jer igennem uddannelsessystemet, og så hurtigt ud i fast og fornuftigt arbejde. Jo hurtigere, jo bedre – synes det at lyde. Men stop op og træk vejret. Tag det roligt! Vent lidt. Nyd øjeblikket.

Jeg ved godt, at det kan være svært at tage det roligt i dag, hvor mantraet er, at det er ”smart at have travlt”. Denne ”Travlhedskultur” beskrives således i bogen med den skræmmende titel: *De 5 valg: Vejen til ekstraordinær produktivitet*. Her kan vi læse

... at travlhed er blevet en form for statussymbol og en måde at kommunikere vores værd over for omverdenen. Gå hen og spørg folk, hvad de laver. De fleste gange vil de sige noget i retning af: ”Jeg har sindssygt travlt – hvad med dig” Så vil du svare noget ala: ”Åh ja, jeg er totalt overbelastet.”. Og så nikker I til hinanden i gensidig forståelse af at have udført det grundlæggende ritual, som i vores kultur bekræfter dit værd på arbejdet og som menneske. Konklusionen er

at hvis du har travlt, så er der nogen der har brug for dig til noget, og derfor er du noget værd. Jo travlere du har, desto mere er der brug for dig. Det er det eksistentielle krav i det 21. århundrede: ”Jeg har travlt, derfor er jeg”.

Men kunne man forstille sig en kultur, hvor det *ikke* at have travlt var prestigefyldt? Ikke det, ikke at lave noget, eller bare flade ud, men det at nå det man skal, uden at føle at man har travlt, og uden at det er vigtigt, at man har travlt. Måske kunne vi få denne tilgang til travlhed, hvis det at have travlt blev forbundet med at være for langsom til det, man skal gøre. For har man travlt, så har man jo ikke nået alt det, man skulle/burde/kunne nå. Men det er nok lidt for letkøbt at sige, at alle, der siger, at de har travlt, faktisk er lidt langsomme. Mange mennesker har utvivlsomt travlt i dag. Og det bør respekteres og håndteres ordentligt, og inden at travlheden udvikler sig til stress, og inden vi ender som forretningsmanden i *Den Lille Prins*, der tæller stjernerne og siger: ”Hvad for noget? Er du der endnu? Fem hundrede og een millioner... det kan jeg ikke huske mere ... jeg har så forfærdelig travlt. Jeg er nemlig alvorsmand. Jeg spilder ikke min tid med snak”.

Hvis man har så travlt med alt det man skal nå, og ”ikke spilder sin tid med snak”, så er faren at man glemmer, at det er i nuet livet sker. Hvert øjeblik er der mulighed for at opleve noget interessant, men det kan man let glemme, fordi man føler, at man hele tiden skal nå noget andet, noget mere, noget vigtigere. Hele verden har tilsyneladende travlt, som Brooks Halten tørt konstaterer i filmen *Shawshank Redemption*, da han kommer ud af fængslet efter en menneskealder: “The world went and got itself in a big damn hurry”. Lad os undgå ”the big damn hurry”, og i stedet følge Svend Brinkmans eksempel og glæde os over, at vi går glip af noget, sådan som han opfordrede til at man gjorde i en artikel lige efter nytår. Brinkman skriver: ”I 2016 kan vi sammen prøve at erstatte angsten for at gå glip af noget med glæden ved at gå glip af noget. Lad mig foreslå *jomo* som et opbyggeligt begreb: Joy of Missing Out...Lad os hylde filosofien om ’less is more’, og lad os få mere stilhed, nærvær og sindsro”.

Det er nu, I kan stoppe op. Kig ud. Mærk efter. Tænk jer om. Gå glip af noget og sæt pris på det! Jeg synes ikke, at I skal have alt for travlt med at suse videre igennem uddannelsessystemet. I må gerne bruge tid på at finde ud af, hvad der er vigtigt og betydningsfuldt for jer selv. Og I må gerne gå glip af noget. I hverken kan eller skal nå alt.

I bliver ikke bedre lærere, læger, pædagoger, jurister, arkitekter, fysioterapeuter, politimænd, psykologer, økonomer, historikere, musikere, forretningsfolk, rektorer eller hvad I end gerne vil være, af at skynde jer gennem uddannelsessystemet og gennem livet. Hvis I er heldige, så brænder I for noget, og så skal I kaste jer ud i det for fuld kraft. Brænder I ikke for noget, så afprøv forskellige muligheder. Og hvis I ikke ved lige præcis, hvad I vil, så har I garanteret sikkert godt af at tage et eller flere af de forbudte sabbatar. I kan også tage disse to gode gamle vendinger med jer på jeres færd: 1. ”Det haster vel ikke mere end det jager” og 2. ”Hastværk er lastværk”. Så når I nok det hele, mens I går glip af en masse, og det er godt.

Når I så går der og tager det roligt og nyder nuet, så sørg for at tage hinanden i hånden og med på turen. I har her på gymnasiet skabt et fællesskab i og på tværs af klasserne. Det er værd at bevare gode fællesskaber og at skabe nye fællesskaber. Sammen er I mere end summen af delene. Sammen kan I klare mere og sammen kan I rumme mere. Rummelighed er netop en af Gribskov Gymnasiums kerneværdier. Det håber jeg, at I ikke glemmer. Vi er et gymnasium, hvor der er plads til alle. Vi åbner os også for omverden, hvilket vi fik mulighed for at vise på en særlig måde i år. I år har vi nemlig i fem 3.g klasser haft fornøjelsen af at kunne tage imod 5 nye elever, der allerede havde været i gang med en gymnasial uddannelse, men som alligevel fulgte undervisningen her hos os samtidig med, at de gik på sprogskole om aftenen. De fem elever er flygtninge fra Syrien og Uganda. De to af dem sidder med her i dag. Jeg vil derfor gerne dels sige tak til jer studenter for at tage godt imod dem, og dels sige tak til de 5 flygtninge for at give os et indblik i verden udenfor – det har været sundt for os alle. Jeg ønsker alle 5 held og lykke på jeres videre vej i det danske uddannelsessystem. Jeg håber, at I vil mindes Gribskov Gymnasium med glæde, og hvem ved måske får vi en dag lov til at have jeres børn gående her hos os.

Udover nu at have formået jer studenter til at tage det med ro og huske på rummeligheden, så vil jeg benytte denne lejlighed, hvor jeg for sidste gang har jeres fulde opmærksomhed, til at tale om ét særligt ord. Et ord, der har været på alles læber i år, og som ydermere var emnet for eksamen i Almen Studieforbereelse, så I har allerede hver især fordybet jer i det på forskellig vis. Det ord er ”Grænser”.

I Almen Studieforbereelse viste I, at der ikke var grænser for jeres faglige opfindsomhed. I har undersøgt alt fra grænsen for luftforurening med brug af

fagene kinesisk og biotek til grænsen mellem lyrik og musik i dansk og musik. Nogle af jer har også taget fat på det, som ordet ”grænser” i dag vel først og fremmest sender vores tanker hen på: flygtningestrømmen og lukkede grænser symboliseret ved den rød-hvide grænsebom.

Bomme eller mure kan lukke og forsegle grænser mellem lande, og vi kan da kun frygte, hvad der sker, hvis Donald Trumps drøm om en mur mellem USA og Mexico går i opfyldelse. Personligt mener jeg ikke, at vi skal lukke os selv inde og andre ude – vi bør i stedet åbne op og lukke verden ind. Og det er det vi gerne vil stå for her på gymnasiet: åbenhed, nysgerrighed og tolerance.

Men grænser er, som I viste i Almen Studieforbereelse, ikke kun knyttet til lande. En grænse er en kant, en streg, en skillelinje. Når vi står på grænsen af noget, så står vi midt mellem to mulige verdener. Vi kender det også fra ”dørtærsklen”, der markerer adskillelsen mellem ens hjem og den omkringliggende verden. Typografisk kan tankestregen vel bedst bruges til at repræsentere grænsen som en adskillelse, en pause og markering af, at vi er på vej til noget nyt. Nogle gange er grænsen mellem to steder ikke bare markeret af en linje eller en bom, men af et helt tomrum, et ”ingenmandsland”. Ofte er et ”ingenmandsland” skræmmende og uhyggeligt, men måske kan et ingenmandsland også være noget andet. Jørgen Leth har ligefrem udgivet et digt med titlen ”Lykken i Ingenmandsland”, hvori han skriver: ”Intet er så smukt som Ingenmandsland er smukt i dag”. Måske er det faktisk i det smukke ingenmandsland, og så har jeg brug for en tankestreg - at lykken findes.

I står nu i ingenmandsland mellem ungdomsliv og voksenliv. Indtil nu har mange af jer fulgt den slagne vej, hoppet let fra børneliv til ungdomsliv, fra børnehaven til folkeskole til ungdomsuddannelse. Nu skal I så ud i voksenlivet. Og kun få af jer har en ide om, hvad næste skridt er. Så bliv stående lidt der på tærsklen til fremtiden. Nyd det. Det er trods alt ikke så tit, at man næsten fysisk kan mærke, at her er en grænse, der markerer en overgang til noget helt nyt.

I løbet af jeres liv vil I forhåbentlig ikke bare komme til at krydse grænser, som den I står på i dag. I vil forhåbentlig også komme til at flytte jeres egne grænser, måske endda bryde jeres grænser for, hvad I troede, I kunne og ville. I kan mere end I aner. Jeres generation vil forhåbentlig også flytte og bryde grænserne for den viden om verden, vi har i dag. I kommer måske også nogle gange til at overskride jeres egne grænser, men pas på med at overskride andres grænser. Lær

jeres egne grænser at kende og sørg for at sætte dem, når det er nødvendigt. Så kan I måske undgå at blive fanget ind af det såkaldt grænseløse arbejde og I skulle også gerne undgå at ende i grænsepsykoser, grænseløs gæld og andre græsseligheder. Men selv om I skal lære jeres egne usynlige grænser at kende, så prøv ikke at begrænse jer selv, for det er kun fantasien, der sætter grænser. Der er vide grænser og snævre grænser. Forhåbentlig har gymnasiets almene dannelse udvidet jeres grænser. Det er på grænsen, i mellemrummet, i overgangen, i ingenmandsland, at man opdager, at man er på vej mod noget andet, noget fremmed, noget ukendt. Sådan. Træk vejret igen. Og tag så skridtet. Kryds grænsen. God tur!

Og med disse ord dimitterer jeg jer som studenter fra Gribskov Gymnasium 2016.

Kilde

Manuskript tilsendt fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kristoffer-hoey-sidenius-translokationstale-2016>